

Απόψεις των νηπιαγωγών για τη χρήση και τα εμπόδια αξιοποίησης του ηλεκτρονικού υπολογιστή στη διδασκαλία

Μαρία Τακτικού¹, Βασιλική Χρυσικού²

¹ΑΣΠΑΙΤΕ Βόλου, m.taktikou@hotmail.com

²Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, vahrysik@gmail.com

Περίληψη

Η ενσωμάτωση του Η/Υ στη διδακτική πράξη είναι ένα σύγχρονο ζήτημα το οποίο, παρά τις έρευνες που έχουν διεξαχθεί, παραμένει άλυτο και με κενά προς περαιτέρω διερεύνηση. Η εν λόγω έρευνα προσπάθησε να αποτυπώσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής του Ν. Μαγνησίας ως προς τη χρήση και τα εμπόδια της αξιοποίησης του Η/Υ στη διδασκαλία. Βασικοί άξονες αυτής της έρευνας ήταν η συχνότητα χρήσης και οι τρόποι χρήσης του Η/Υ, τα εξωτερικά και τα εσωτερικά εμπόδια που συναντούν οι εκπαιδευτικοί. Συμμετοχή είχαν 40 νηπιαγωγοί της πόλης του Βόλου, οι οποίοι φάνηκε να χρησιμοποιούν σχεδόν καθημερινά και ποικιλοτρόπως τον Η/Υ στη διδασκαλία τους. Από τα εξωτερικά εμπόδια που δυσκολεύουν την αξιοποίηση του Η/Υ αναδείχθηκαν ο περιορισμένος αριθμός Η/Υ, η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, ο μεγάλος αριθμός των νηπίων στη τάξη και η έλλειψη χρηματοδότησης από το κράτος. Αξιοσημείωτο επίσης για την έρευνα είναι ότι ένα πολύ μικρό ποσοστό των εκπαιδευτικών συμφωνούν στην ύπαρξη εσωτερικών εμποδίων.

Λέξεις-κλειδιά: απόψεις των νηπιαγωγών, συχνότητα χρήσης Η/Υ, τρόποι χρήσης/αξιοποίησης Η/Υ, εμπόδια χρήσης/αξιοποίησης Η/Υ

1. Εισαγωγή

Η χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) αυξάνεται διαρκώς τα τελευταία χρόνια κατακτώντας μια θέση όχι μόνο στην καθημερινότητα των ανθρώπων (Θεόδωρακόπουλος, 2016) αλλά και στο χώρο της εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τους Jimoyiannis & Komis (2017) η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση «κινητοποιεί τους μαθητές να συμβάλλουν σε μια ενεργή και συμμετοχική δια βίου μάθηση, τους προσφέρει πρόσβαση σε πληροφορίες και τους βοηθά να σκέφτονται και να επικοινωνούν με δημιουργικότητα». Ο Η/Υ έχει επηρεάσει το χώρο της εκπαίδευσης συμβάλλοντας σφαιρικά στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών και στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Πάνου & Χαριτάκη, 2019). Παρόλο, που οι εκπαιδευτικοί εκφράζονται θετικά για την ένταξη του υπολογιστή στην εκπαίδευση (Νικολοπούλου, 2013) δεν παύουν να υπάρχουν και ανασταλτικοί παράγοντες που εμποδίζουν τη χρήση αυτού στη διδασκαλία (Νικολοπούλου, 2012; Μάνεση, 2016; Ihmeideh, 2009).

Στην παρούσα εργασία, αφού παρουσιαστεί το θεωρητικό πλαίσιο, θα γίνει αναφορά στο σκοπό και τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστεί το μεθοδολογικό πλαίσιο που ακολουθήθηκε για να διεξαχθεί η έρευνα, δηλαδή η ερευνητική στρατηγική και το ερευνητικό σχέδιο που επιλέχθηκε, η ερευνητική διαδικασία, ο πληθυσμός-δείγμα της έρευνας και το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων. Θα ακολουθήσουν τα αποτελέσματα από την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν, καθώς και τα συμπεράσματα που προέκυψαν βάση των ερευνητικών ερωτημάτων που τέθηκαν στην έρευνα.

2. Η εισαγωγή του ηλεκτρονικού υπολογιστή στην εκπαίδευση

Τις τελευταίες δεκαετίες, παρατηρείται ταχύτατη αύξηση στην εισαγωγή των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε κάθε επίπεδο της ανθρώπινης δραστηριότητας (Τάσση, 2014). Για τις ΤΠΕ έχουν δοθεί διάφοροι ορισμοί. Ένας από τους ορισμούς που έχει δοθεί ορίζει τις ΤΠΕ ως οτιδήποτε επιτρέπει να λαμβάνουμε πληροφορίες, να επικοινωνούμε μεταξύ μας ή να επηρεάζουμε το περιβάλλον χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικό ή ψηφιακό εξοπλισμό (Kara & Cagiltay, 2017). Ο Κόμης (2004) έδωσε και αυτός ένα ορισμό για τις ΤΠΕ, σύμφωνα με τον οποίο οι ΤΠΕ είναι «οι τεχνολογίες που επιτρέπουν την επεξεργασία και τη μετάδοση μιας ποικιλίας μορφών αναπαράστασης της πληροφορίας, όπως είναι τα σύμβολα, οι ήχοι, οι εικόνες και το βίντεο και τα μέσα που είναι φορείς αυτών των άυλων μηνυμάτων».

Οι ΤΠΕ αποτελούν πλέον σημαντικό κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας, διότι χρησιμοποιούνται ως εργαλεία μάθησης και διδασκαλίας των σχολικών χειριδίων και συμπεριλαμβάνονται στα αναλυτικά προγράμματα (Κυρίδης, Δρόσος, & Τσακίριδου, 2003), παρουσιάζοντας πολλαπλά οφέλη από την χρήση τους. Στα χαρακτηριστικά των ΤΠΕ που υποστηρίζουν τη μαθησιακή διαδικασία είναι ότι αυξάνουν το ενδιαφέρον και τα κίνητρα των μαθητών, οπτικοποιούν την πληροφορία και ενισχύουν την ενεργητική μάθηση (Μικρόπουλος, 2006). Οι Νέες Τεχνολογίες, διαμορφώνουν με καθοριστικό τρόπο το μαθησιακό περιβάλλον, επιτυγχάνοντας, με αυτό τον τρόπο, την αύξηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των μαθητών, τη συμμετοχή τους τόσο σε συλλογικές όσο και σε ατομικές δραστηριότητες αλλά και την ανάπτυξη των γνωστικών και κοινωνικών τους δεξιοτήτων (Βοσνιάδου, 2006).

Αδιαμφισβήτητα ο ηλεκτρονικός υπολογιστής θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία (Μαλιάρας & Προκόπης, 2014). Η εισαγωγή του στο νηπιαγωγείο αποτέλεσε μια σπουδαία μεταρρύθμιση στην προσχολική εκπαίδευση (Διαμαντάκη, Ντάβου, & Πανούσης 2001). Σύμφωνα με τον Οδηγό Νηπιαγωγού (2006) ο Η/Υ ορίζεται ως «ένα εργαλείο που έχει τη δυνατότητα να διευρύνει τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες των μικρών παιδιών, προσδίδοντας νέα διάσταση στις αναπτυσσόμενες δραστηριότητες και ενισχύοντας τη δυναμική του διερευνητικού τους παιχνιδιού». Η εισαγωγή της Πληροφορικής στο

νηπιαγωγείο έχει ως σκοπό να εξοικειωθεί το παιδί με απλές βασικές λειτουργίες του υπολογιστή και να έρθουν σε επαφή με διάφορες χρήσεις του, ως εποπτικό μέσο διδασκαλίας, ως εργαλείο ανακάλυψης, δημιουργίας και έκφρασης στο πλαίσιο των καθημερινών δραστηριοτήτων (ΔΕΠΠΣ, 2003). Ωστόσο, για να αξιοποιηθεί ο Η/Υ κατάλληλα, είναι απαραίτητη η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η υιοθέτηση καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης (Κυρίδης, Δρόσος & Τσακίριδου, 2003), καθώς με την χρήση του Η/Υ στην εκπαιδευτική διαδικασία ο ρόλος του δασκάλου μεταβάλλεται. Ο δάσκαλος από φορέας γνώσης μετατρέπεται σε συντονιστής, συνεργάτης και βοηθός για την δημιουργία της νέας γνώσης και την ανάπτυξη δεξιοτήτων επεξεργασίας (Κυρίδης, Δρόσος, & Τσακίριδου, 2003; Μυλωνά, 2006).

Για την χρήση του Η/Υ στην εκπαίδευση, αλλά και για τις απόψεις που έχουν οι εκπαιδευτικοί για την εισαγωγή του Η/Υ στην εκπαιδευτική διαδικασία έχουν διεξαχθεί αρκετές έρευνες τα τελευταία χρόνια. Αρκετοί εκπαιδευτικοί εκφράζονται θετικά στην ένταξη του υπολογιστή στην εκπαίδευση (Ζαράνης & Οικονομίδης, 2005; Πάνου & Χαριτάκη, 2019; Νικολοπούλου, 2012, 2013; Tsitouridou & Vryzas, 2004), δεν θα μπορούσαν όμως να παραληφθούν και οι ανασταλτικοί παράγοντες που εμποδίζουν τη χρήση του υπολογιστή στη διδασκαλία. Έτσι, σύμφωνα με κάποιες έρευνες (Μάνεση, 2016; Νικολοπούλου, 2013; Ihmeideh, 2009) τα κυριότερα εμπόδια αποτελούν κυρίως η έλλειψη κατάλληλου τεχνολογικού εξοπλισμού, ο περιορισμένος χώρος και ο μεγάλος αριθμός των νηπίων στην τάξη, ενώ άλλες έρευνες (Tsitouridou & Vryzas, 2004; Νικολοπούλου, 2012; Πάνου & Χαριτάκη, 2019) καταλήγουν στην έλλειψη αυτοπεποίθησης, στο αίσθημα της υποβάθμισης του ρόλου τους και στην ελλιπή επιμόρφωση.

Στην προσχολική εκπαίδευση ελάχιστες έρευνες έχουν πραγματοποιηθεί (Ihmeideh, 2009; Ζαράνης & Οικονομίδης, 2005). Αυτό το κενό που υπάρχει στη βιβλιογραφία φιλοδοξεί να συμπληρώσει και η παρούσα έρευνα, στόχος της οποίας είναι να αποτυπωθούν οι απόψεις των εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής του Ν. Μαγνησίας σχετικά με τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή και τα εμπόδια που συναντούν οι εκπαιδευτικοί κατά την αξιοποίησή του στη διδασκαλία τους.

Συγκεκριμένα, η παρούσα έρευνα στοχεύει να απαντήσει στα εξής ερευνητικά ερωτήματα:

- Με ποια συχνότητα οι νηπιαγωγοί του Ν. Μαγνησίας χρησιμοποιούν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή στη διδακτική πράξη;
- Με ποιο τρόπο οι νηπιαγωγοί του Ν. Μαγνησίας χρησιμοποιούν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή στη διδακτική πράξη;
- Ποια είναι τα εξωτερικά εμπόδια που δυσκολεύουν τους νηπιαγωγούς του Ν. Μαγνησίας να αξιοποιήσουν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή στη διδακτική πράξη;

- Ποια είναι τα εσωτερικά εμπόδια που δυσκολεύουν τους νηπιαγωγούς του Ν. Μαγνησίας να αξιοποιήσουν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή στη διδακτική πράξη;

3. Μεθοδολογικό πλαίσιο

Για τη διεξαγωγή της έρευνας ακολουθήθηκε η ποσοτική στρατηγική με στόχο να μετρηθούν οι μεταβλητές της έρευνας. Αφού συλλέχθηκαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των νηπιαγωγών του Ν. Μαγνησίας, σειρά είχαν οι απόψεις τους ως προς τη χρήση και τα εμπόδια που συναντούν κατά την αξιοποίηση του υπολογιστή στη διδασκαλία.

Η διεξαγωγή της έρευνας έγινε την άνοιξη του 2021 και αφορούσε το Ν. Μαγνησίας. Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε μέσω email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των νηπιαγωγών που εργάζονται οι εκπαιδευτικοί, όπου τους βεβαιώθηκε και η τήρηση της ανωνυμίας στις απαντήσεις τους. Επιπλέον, διεξήχθη και πιλοτική έρευνα για να διαπιστωθεί η καλή λειτουργία των ερωτήσεων στο σύνολο του εργαλείου.

Το δείγμα της έρευνας επιλέχθηκε με δειγματοληψία ευκολίας διότι δεν στοχεύαμε στη γενίκευση των αποτελεσμάτων στο συνολικό πληθυσμό, αλλά να συλλεχθούν χρήσιμες απαντήσεις για τα ερευνητικά ερωτήματα. Το δείγμα που έλαβε μέρος στην έρευνα ήταν 40 νηπιαγωγοί οι οποίοι εργάζονται σε δημόσια νηπιαγωγεία της πόλης του Βόλου την περίοδο του 2020-2021.

Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ενός ερωτηματολογίου ατομικής συμπλήρωσης, το οποίο απαρτίζεται από ερωτήσεις κλειστού τύπου στη 5-βάθμια κλίμακα Likert και χωρίστηκε σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος αποτελούνταν από ερωτήσεις σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου, αποτελούνταν από ερωτήσεις που αναφέρονταν στην ύπαρξη του υπολογιστή στα νηπιαγωγεία, καθώς και στη συχνότητα και στους τρόπους χρήσης αυτού στη διδασκαλία. Τέλος, το τρίτο μέρος του ερωτηματολογίου, αποτελούνταν από ερωτήσεις 5-βαθμης κλίμακας ίσων διαστημάτων για τα εξωτερικά και εσωτερικά εμπόδια που συναντούν οι νηπιαγωγοί κατά τη χρήση του υπολογιστή στη διδασκαλία.

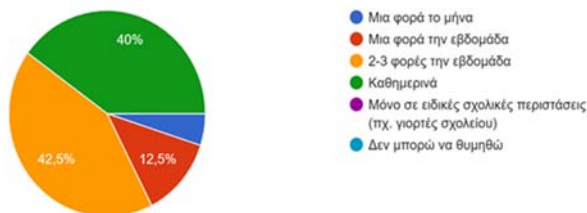
Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων έγινε με το πρόγραμμα SPSS και χρησιμοποιήθηκε η περιγραφική ανάλυση διότι οι μεταβλητές εξετάστηκαν μεμονωμένα και «χωρίς να γίνουν συσχετίσεις» (Θεοδωρακόπουλος, 2016).

4. Αποτελέσματα

Το δείγμα της έρευνας αποτελούνταν από συνολικά 40 νηπιαγωγούς του Ν. Μαγνησίας, από το οποίο 38 ήταν γυναίκες (95%) και 2 ήταν άντρες (5%). Οι επικρατέστερες ηλικίες των νηπιαγωγών ήταν 41-50 ετών σε ποσοστό 60% και 51-60 ετών σε ποσοστό 32,5%. Ένα μικρότερο μέρος του δείγματος σε ποσοστό 7,5% αντιπροσώπευε την ηλικία των 31-40 ετών. Ως προς την διδακτική εμπειρία το μισό

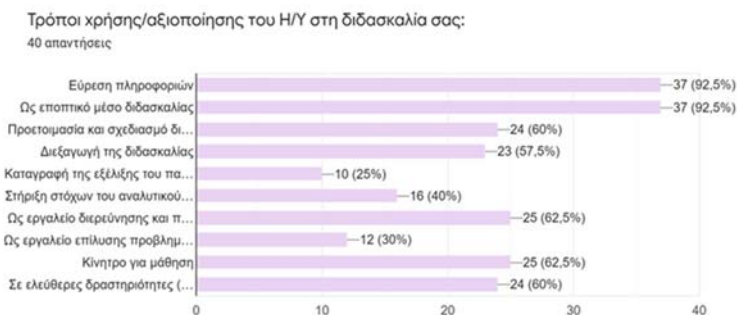
περίπου ποσοστό του δείγματος είχαν 21-30 διδακτικά έτη (50%), λιγότερο από το μισό ποσοστό του δείγματος (47,5%) είχαν 11-20 διδακτικά έτη και ένα μικρότερο ποσοστό (2,5%) είχαν 1-10 διδακτικά έτη. Όσον αφορά τις σπουδές του δείγματος σχεδόν όλοι είχαν αποφοιτήσει από το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών (92,5%). Οι περισσότεροι νηπιαγωγοί (45%) διέθεταν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό από το δείγμα (27,5%) είχαν συμμετέχει σε πρόγραμμα επιμόρφωσης εκπαιδευτικού κέντρου. Τέλος, ως προς τις γνώσεις των υπολογιστών οι περισσότεροι νηπιαγωγοί του δείγματος είχαν παρακολουθήσει επιμόρφωση Β' επιπέδου (34,8%) και ένα μικρότερο ποσοστό (31,8%) είχε παρακολουθήσει επιμόρφωση Α' επιπέδου. Υπήρχαν και νηπιαγωγοί που κατείχαν μόνο βεβαίωση σεμιναρίου Η/Υ (21,2%), ενώ μόνο ένα μικρό ποσοστό του δείγματος (12,1%) είχε στην κατοχή του πτυχίο ECDL.

Βάσει των απαντήσεων του δείγματος όλα τα νηπιαγωγεία διέθεταν υπολογιστές και από τα 40 άτομα μόνο ένας δεν έκανε χρήση αυτού στη διδασκαλία του.

Σχήμα 1. Συχνότητα χρήσης Η/Υ στη διδασκαλία

Στο Σχήμα 1, απεικονίζονται τα χρονικά διαστήματα που μελετήθηκαν ως προς τη συχνότητα χρήσης του υπολογιστή στη διδασκαλία. Πρόκειται για χρήση αυτού είτε μια φορά το μήνα, είτε μια φορά την εβδομάδα, είτε 2-3 φορές την εβδομάδα, είτε καθημερινά, είτε σε ειδικές σχολικές περιστάσεις (π.χ. γιορτές σχολείου).

Σχήμα 2. Τρόποι χρήσης/αξιοποίησης Η/Υ

Στο Σχήμα 2, απεικονίζονται οι τρόποι χρήσης/αξιοποίησης του Η/Υ στη διδασκαλία, όπου οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν παραπάνω από μία επιλογή. Από την έρευνα προέκυψε ότι οι περισσότεροι νηπιαγωγοί χρησιμοποιούν τον Η/Υ για εύρεση πληροφοριών και ως εποπτικό μέσο, ενώ ένα μικρότερο μέρος των νηπιαγωγών το χρησιμοποιούν για προετοιμασία και σχεδιασμό της διδασκαλίας τους, για την διεξαγωγή της διδασκαλίας, ως εργαλείο διερεύνησης και πειραματισμού, ως κίνητρο για μάθηση, αλλά και σε ελεύθερες δραστηριότητες (π.χ. παιχνίδια, ζωγραφική, μουσική). Τέλος, ένα μικρότερο ποσοστό των νηπιαγωγών χρησιμοποιούν τον Η/Υ για καταγραφή της εξέλιξης του παιδιού και ως εργαλείο επίλυσης προβλημάτων.

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται η κατανομή συχνοτήτων των εξωτερικών εμποδίων της χρήσης/αξιοποίησης του Η/Υ από τους νηπιαγωγούς στη διδασκαλία. Οι απαντήσεις δόθηκαν σύμφωνα με το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας των συμμετεχόντων έναντι των προτάσεων της 5-βαθμης κλίμακας Likert, από τη μικρότερη τιμή (διαφωνώ απόλυτα) έως και τη μεγαλύτερη τιμή (συμφωνώ απόλυτα).

Πίνακας 1. Κατανομή συχνοτήτων των εξωτερικών εμποδίων της χρήσης/αξιοποίησης του Η/Υ στη διδασκαλία

Εξωτερικά εμπόδια	Αριθμός νηπιαγωγών	%
Έλλειψη σύνδεσης internet	4	6,6
Περιορισμένος αριθμός υπολογιστών	13	21,3
Μεγάλος αριθμός νηπίων	10	16,4
Έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής	11	18,0
Έλλειψη χρόνου στο αναλ. πρόγραμμα	1	1,6
Έλλειψη λογισμικών	3	4,9
Έλλειψης θέσης υπολογιστή	4	6,6
Έλλειψη χρηματοδότησης	10	16,4
Αδιαφορία σχολικής μονάδας	2	3,3
Έλλειψη τεχνικής υποστήριξης	3	4,9
ΣΥΝΟΛΟ		100,0

Στον Πίνακα 2 παρουσιάζεται η κατανομή συχνοτήτων των εσωτερικών εμποδίων της χρήσης/αξιοποίησης του Η/Υ από τους νηπιαγωγούς στη διδασκαλία. Οι απαντήσεις δόθηκαν σύμφωνα με το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας των

συμμετεχόντων έναντι των προτάσεων της 5-βαθμης κλίμακας Likert, από τη μικρότερη τιμή (διαφωνώ απόλυτα) έως και τη μεγαλύτερη τιμή (συμφωνώ απόλυτα).

Πίνακας 2. Κατανομή συχνοτήτων των εσωτερικών εμποδίων της χρήσης/αξιοποίησης του Η/Υ στη διδασκαλία

Εσωτερικά εμπόδια	Αριθμός νηπιαγωγών	%
Ελλιπής επιμόρφωση	12	20,3
Υποβάθμιση ρόλου νηπιαγωγού	6	10,2
Περιορισμός κοινωνικής ανάπτυξης των νηπίων	7	11,9
Φόβος για τη χρήση του υπολογιστή στην τάξη	4	6,8
Έλλειψη χρόνου για επιπρόσθετη κατάρτιση	8	13,6
Έλλειψη αυτοπεποίθησης	4	6,8
Αρνητική στάση έναντι τεχνολογίας	3	5,1
Δυσκολία επίβλεψης νηπίων	10	16,9
Αβεβαιότητα χρήσης υπολογιστή στην ηλικία των νηπίων	5	8,5
ΣΥΝΟΛΟ		100,0

5. Συμπεράσματα

Από την παρούσα έρευνα που διενεργήθηκε σε νηπιαγωγούς του Ν. Μαγνησίας προέκυψε ότι ο Η/Υ χρησιμοποιείται σχεδόν καθημερινά από τους νηπιαγωγούς και με διάφορους τρόπους καθώς διατίθεται σε όλα τα νηπιαγωγεία. Χρησιμοποιείται ως εργαλείο εύρεσης πληροφοριών, ως εποπτικό μέσο διδασκαλίας, ως εργαλείο διερεύνησης και πειραματισμού, ως κίνητρο για μάθηση, σε ελεύθερες δραστηριότητες και ως εργαλείο προετοιμασίας, σχεδιασμού και διεξαγωγής της διδασκαλίας (Ζαράνης & Οικονομίδης, 2005; Νικολοπούλου, 2013; Πάνου & Χαριτάκη, 2019; Tsitouridou & Vryzas, 2014). Επιτυγχάνεται δηλαδή τόσο η δασκαλοκεντρική προσέγγιση, με τους νηπιαγωγούς να καθοδηγούν τις δραστηριότητες και να ενσωματώνουν τον υπολογιστή ποικιλοτρόπως (Tsitouridou & Vryzas, 2014), όσο και η μαθητοκεντρική προσέγγιση με τα νήπια να διερευνούν, να πειραματίζονται και να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες μέσω του Η/Υ (Μάνεση, 2016; Νικολοπούλου, 2013; Πάνου & Χαριτάκη, 2019). Τέλος, λιγότερο σύνθησε βρέθηκε να είναι η χρήση του υπολογιστή για τη στήριξη των στόχων του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, την επίλυση προβλημάτων και την καταγραφή της εξέλιξης του παιδιού, τα οποία ευρήματα δεν συμφωνούν με τρεις έρευνες που

υπάρχουν στη βιβλιογραφία (Ζαράνης & Οικονομίδης, 2005; Πάνου & Χαριτάκη, 2019; Tsitouridou & Vryzas, 2004).

Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (72,1%) στην παρούσα έρευνα, συμφωνεί πως ο περιορισμένος αριθμός των Η/Υ, η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, ο μεγάλος αριθμός των νηπίων στην τάξη και η έλλειψη χρηματοδότησης από το κράτος είναι από τα κυριότερα εξωτερικά εμπόδια που δυσκολεύουν τη χρήση του Η/Υ στη διδασκαλία και συμφωνούν με έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί (Μάνεση, 2016; Νικολοπούλου, 2012, 2013; Ihmeideh, 2009). Αντιθέτως, ένα πολύ μικρότερο ποσοστό (18,1%) θεωρεί ως εμπόδια την έλλειψη σύνδεσης internet, την έλλειψη χρόνου στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, την αδιαφορία της σχολικής μονάδας και την έλλειψη θέσης για τον υπολογιστή, εμπόδια τα οποία αναφέρονται και σε δύο άλλες έρευνες (Ihmeideh, 2009; Νικολοπούλου, 2012). Επιπλέον, το υπόλοιπο ποσοστό του δείγματος (9,8%) δηλώνει ουδέτερο ότι η έλλειψη κατάλληλων λογισμικών και τεχνικής υποστήριξης αποτελούν εμπόδια για τη χρήση του Η/Υ στη διδασκαλία. Τα συγκεκριμένα ευρήματα χρήζουν περαιτέρω έρευνας καθώς θεωρούνταν σημαντικά εμπόδια σε δύο έρευνες που είχαν πραγματοποιηθεί (Μάνεση, 2016; Ihmeideh, 2009).

Λόγω του ότι οι περισσότεροι των συμμετεχόντων (34,8%) είχαν παρακολουθήσει την επιμόρφωση Β' επιπέδου, που αφορά την παιδαγωγική αξιοποίηση του Η/Υ, τους ήταν πιο εύκολο να τον χρησιμοποιούν σχεδόν καθημερινά στη διδασκαλία τους. Γι' αυτό το λόγο, μόνο το 20,3% του δείγματος επέλεξε την ελλιπή επιμόρφωση ως εσωτερικό εμπόδιο της χρήσης του Η/Υ στη διδασκαλία, ένα ποσοστό 13,6% συμφώνησε στην έλλειψη αυτοπεποίθησης και στο αίσθημα φόβου που νιώθουν, ενώ ένα μικρότερο ποσοστό (10,2%) στην υποβάθμιση του ρόλου τους, τα οποία όμως αποτελούσαν τα κύρια εσωτερικά εμπόδια σε άλλες έρευνες (Μάνεση, 2016; Νικολοπούλου 2012· Πάνου & Χαριτάκη, 2019; Ihmeideh, 2009; Tsitouridou & Vryzas, 2004). Επιπλέον, βάσει της επιμόρφωσης που έχουν οι περισσότεροι συμμετέχοντες του δείγματος μόνο το 11,9% συμφώνησε ότι ο περιορισμός της κοινωνικής ανάπτυξης των νηπίων μέσω της χρήσης του Η/Υ αποτελεί εσωτερικό εμπόδιο, ενώ το 13,6% υποστηρίζει την αβεβαιότητα της χρήσης του Η/Υ και της αρνητικής στάσης της τεχνολογίας γενικότερα, ως εμπόδια. Τέλος, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (30,5%) δηλώνουν ουδέτεροι ότι η έλλειψη χρόνου για επιπρόσθετη κατάρτιση και η δυσκολία επίβλεψης των νηπίων αποτελούν εσωτερικά εμπόδια. Πρόκειται για ευρήματα που δεν επιβεβαιώνονται σε άλλες έρευνες και αποτελούν προτάσεις μελλοντικής έρευνας.

Ο σχετικά μικρός αριθμός του δείγματος και ο τρόπος δειγματοληψίας αποτελούν, τόσο αδυναμίες της έρευνας, όσο και μελλοντικές προτάσεις. Μέσω μιας άλλης ερευνητικής προσέγγισης θα μπορούσαν να ενισχυθούν τα ευρήματα της παρούσας έρευνας και να γίνουν περαιτέρω έρευνες ως προς τα εμπόδια που δήλωσαν ουδέτεροι οι συμμετέχοντες της έρευνας.

Αναφορές

- Βοσνιάδου, Σ. (2006). *Παιδιά, σχολεία και υπολογιστές. Προοπτικές, προβλήματα και προτάσεις για την αποτελεσματικότερη χρήση των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Διαμαντάκη, Κ., Ντάβου, Μ., & Πανούσης, Γ. (2001.) *Νέες τεχνολογίες και παλαιοί φόβοι στο σχολικό σύστημα*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Ζαράνης, Ν., & Οικονομίδης, Β. (2005, Μάιος). *Οι απόψεις των νηπιαγωγών για τη χρήση του υπολογιστή στο νηπιαγωγείο*. 3ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ: Αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στη διδακτική πράξη, Σύρος, 13-15 Μαΐου 2005. Ανακτήθηκε από: <https://www.researchgate.net/publication/331483383>
- Θεοδωρακόπουλος, Δ. (2016). Απόψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. *Επιστημονικός, Κύκλος, 4* (2). Ανακτήθηκε από: https://journal.educircle.gr/images/teuxos/2016/teuxos2/teuxos_2_5.pdf
- Κόμης, Β. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
- Κυρίδης, Α., Δρόσος, Β., & Τσακιρίδου, Ε. (2003). *Ποιος φοβάται τις νέες τεχνολογίες: οι απόψεις και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την εισαγωγή της πληροφοριακής επικοινωνιακής τεχνολογίας στο ελληνικό δημοτικό σχολείο*: ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ. Αθήνα: Τυπωθήτω
- Μάνεση, Σ. (2016). Απόψεις εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής για την αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και επικοινωνίας στην εκπαίδευση. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, (8) 5-18. Ανακτήθηκε από: https://erkyna.gr/e_docs/periodiko/dimosieyseis/pliroforiki/t08-01.pdf
- Μαλιάρας, Ν. & Προκόπης, Α. (2014). *Διδακτική προσέγγιση της τεχνολογίας με τη χρήση τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνίας (ΤΠΕ)* (αδημοσίευτη πτυχιακή εργασία). Αλεξανδρούπολη: Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.
- Μικρόπουλος, Τ. Α. (2003). *Εκπαιδευτικό λογισμικό: θέματα σχεδίασης και αξιολόγησης λογισμικού υπερμέσων*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- Μυλωνά, Ι. (2006). Ο εκπαιδευτικός και οι νέες τεχνολογίες: κριτική θεώρηση και προβληματισμοί για το νέο ρόλο που αναλαμβάνει στην κοινωνία της πληροφορίας. Πρακτικά 5ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ, Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε στις 16 Μαΐου, 2021, από <http://goo.gl/VjKtG>

- Νικολοπούλου, Κ. (2012). Εμπόδια χρήσης του υπολογιστή σε τάξεις νηπιαγωγείων: συνεντεύξεις με νηπιαγωγούς. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, 11 (2). Doi: <https://doi.org/10.12681/icw.18040>
- Νικολοπούλου, Κ. (2013). Λόγοι χρήσης και τρόποι ένταξης του υπολογιστή σε τάξεις νηπιαγωγείων: δεδομένα από την Αττική. *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση*, 6 (1-2), 85-94. Ανακτήθηκε από: <http://earthlab.uoi.gr/thete/index.php/thete/article/view/158/96>
- Πάνου, Δ., & Χαριτάκη, Γ. (2019). Ενσωμάτωση του ηλεκτρονικού υπολογιστή στην προσχολική τάξη: απόψεις νηπιαγωγών και γονέων. *7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, Ι*, Ξενοδοχείο DIVANI CARAVEL, 15-17 Ιουνίου 2017. Doi: <http://dx.doi.org/10.12681/edusc.1696>
- Τάσση, Ο. (2014). Οι σχέσεις των εκπαιδευτικών με τις τεχνολογίες της πληροφορίας και επικοινωνιών στο σχολείο. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών – Επιστημονικών Θεμάτων* (1), 200-215. Ανακτήθηκε 16 Μαΐου, 2021, από: https://erkyna.gr/e_docs/periodiko/dimosieyseis/pliροφοriki/t01-13.pdf
- Ihmeideh, F. M. (2009). Barriers to the use of technology in Jordanian pre-school settings. *Technology, Pedagogy and Education*, 18 (3), 325-341. Doi: <https://doi.org/10.1080/14759390903255619>
- Jimoyannis, A., & Komis, V. (2007). Examining teachers' beliefs about ICT in education: implications of a teacher preparation programme. *Teacher Development*, 11 (2), 149-173. Doi: <https://doi.org/10.1080/13664530701414779>
- Kara, N., & Cagiltay, K. (2017). In-service preschool teachers' thoughts about technology and technology use in early educational settings. *Contemporary Educational Technology*, 8 (2), 119-141. Doi: <https://doi.org/10.30935/cedtech/6191>
- Tsitouridou, M., & Vryzas, K. (2004). The prospect of integrating ICT into the education of young children: the views of Greek early childhood teachers. *European Journal of Teacher Education*, 27 (1), 29-45. Doi: 10.1080/0261976042000211838

Abstract

The integration of computers in the education process is a necessity nowadays that concerns and there are still some surveys to be done. The purpose of this paper is to present the views of kindergarten teachers in the use of computers and the barriers to using computers in their teaching. The research sample consisted of 40 preschool teachers in Magnisia district, in Volos city. The research findings show that preschool teachers use computers in their teaching everyday and in different ways. Moreover, some of the barriers the teachers encounter, are the limited number of computers in class, the lack of material-technique infrastructure, the big number of children in classroom and the lack of state funding. Also noteworthy for the research is that a very small percentage of kindergarten teachers agree on the existence of internal barriers.

Keywords: views of kindergarten teachers, frequency of computer use, ways of use/utilizing PC, barriers of use/utilization PC